

sygn. akt I C 1558/22

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

24 marca 2023 roku

Sąd Rejonowy dla miasta stołecznego Warszawy w W. w I Wydziale Cywilnym w składzie:

Przewodniczący: asesor sądowy Mateusz Janicki

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym 24 marca 2023 roku w W.

sprawy z powództwa **Banku (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w W.**

przeciwko **P. P.**

o zapłatę

oddala powództwo.

UZASADNIENIE

I. Stanowiska stron

Pozwem wniesionym 22 grudnia 2020 r. (data stempla pocztowego k. 6) Bank (...) S.A. z siedzibą w W. wniósł o zasądzenie od P. P. 27 339 zł z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia złożenia pozwu do dnia zapłaty oraz zwrotu kosztów procesu według norm przepisanych. Wskazał, że dochodzi zwrotu udzielonej pozwanemu pożyczki w rachunku z naliczonymi odsetkami (pozew k. 1-2).

Kurator pozwanego wniósł o oddalenie powództwa. Podniósł zarzut nieudowodnienia roszczenia co do zasady i co do wysokości (sprzeciw k. 65-68) oraz zarzut przedawnienia (pismo k. 132-135).

II. Ustalenia faktyczne

1 września 2015 roku pozwany zawarł z powódką umowę pożyczki w rachunku oszczędnościowo-rozliczeniowym nr (...) w formie linii odnawialnej do limitu 20 000 zł (§ 1 ust. 1 i 2). Zastrzeżono oprocentowanie zmienne wynoszące na początku 10% w skali roku (§ 5 ust. 1-2).

Umowa została zawarta na 12 miesięcy tj. do 31 sierpnia 2016 r. z możliwością przedłużenia na kolejne takie same okresy (§ 1 ust. 3). Przedłużenie mogło nastąpić albo na podstawie aneksu (w formie pisemnej pod rygorem nieważności - § 17), albo bez zawierania aneksu pod warunkiem ziszczenia się umownych przesłanek do automatycznej przedłużenia (§ 8 ust. 1). Przesłanką bezaneksowego przedłużenia umowy było utrzymywanie przez 6 miesięcy przed przedłużeniem wpływów na rachunek bankowy w wysokości nie niższej niż 4 000 zł miesięcznie (§ 8 ust. 1 pkt 1 lit. a w zw. z § 1 ust. 5) [umowa pożyczki k. 88-90, pełnomocnictwa pracowników banku k. 98-101].

Pozwany nie zapewnił wymaganych wpływów na rachunek w miesiącach: marzec, kwiecień, maj, czerwiec i sierpień 2016 r. (historia rachunku k. 106-116).

Mimo nieziszczenia się przesłanek do bezaneksowego przedłużenia pożyczki oraz niezawarcia przez strony aneksu powódka po 31 sierpnia 2016 r. nie dochodziła od pozwanego zwrotu pożyczki ani jej nie dezaktywowała. Pozwany nadal wykonywał operacje na rachunku bankowym, wypłacając i wpłacając pieniądze, tak że utrzymywał się stosunkowo stały debet na poziomie 20 000 zł. Ostatnie operacje miały miejsce w marcu 2017 r. (jak chodzi o wpływy) oraz kwietniu 2017 r. (jak chodzi o wypłaty) [historia rachunku k. 106-116].

Dopiero 1 sierpnia 2017 r. powódka skierowała do pozwanego informację o nieprolongowaniu umowy z uwagi na brak wymaganych wpływów na rachunek (pismo k. 102, pełnomocnictwo k. 103, awizowana koperta k. 104).

Naliczone odsetki umowne od zadłużenia pozwanego do 15 grudnia 2020 r. wynoszą 7 339 zł (wyciąg z ksiąg bankowych k. 117-118, pełnomocnictwa pracowników banku k. 119-120, wyciąg z ksiąg bankowych k. 18, pełnomocnictwa pracowników banku k. 125-126).

III. Ocena dowodów

Zgromadzone dowody nie budziły wątpliwości sądu. Stanowiły dokumenty w odpisach poświadczonych za zgodność z oryginałem przez pełnomocnika będącego radcą prawnym. Wniosek kuratora pozwanego o zobowiązanie pełnomocnika powódki do przedłożenia oryginałów dokumentów, których odpisy uwierzytelniał, nie zasługiwał na uwzględnienie, kurator bowiem nie przedstawił wystarczających argumentów, żeby na mocy art. 129 § 4 k.p.c. podważyć zaufanie do poświadczenia zawodowego pełnomocnika (vide postanowienie k. 137). Dalsze zarzuty kuratora również nie zasługiwały na uwzględnienie, dość bowiem wskazać, że o naruszeniu zasady równości wobec prawa nie może być mowy, bowiem każda strona procesu cywilnego może skorzystać z zawodowego pełnomocnika, który ma takie same uprawnienia. Ogólnikowe powołanie się na „dopiski” również nie mogło być skuteczne, podobnie jak ogólne zarzuty pod adresem banków (zastrzeżenie kuratora k. 141-143).

IV. Ocena prawna

Powództwo nie zasługiwało na uwzględnienie z uwagi na przedawnienie dochodzonego roszczenia.

Zgodnie z art. 117 § 1 k.c. roszczenia majątkowe co do zasady ulegają przedawnieniu. Zgodnie z art. 118 k.c. termin przedawnienia dla roszczeń związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej wynosi 3 lata. Niewątpliwie dochodzone w niniejszej sprawie roszczenie jest związane z działalnością gospodarczą powódki będącej bankiem.

Ponieważ pozwany nie zawarł umowy pożyczki w bezpośrednim związku z działalnością gospodarczą lub zawodową, ma status konsumenta (art. 22¹ k.c.). W takiej sytuacji zgodnie z art. 117 § 2¹ k.c. nie można domagać się od niego zaspokojenia przedawnionego roszczenia – niezależnie od tego, czy zostanie podniesiony zarzut. Wskazać jednak należy, że zarzut przedawnienia został z ostrożności podniesiony przez kuratora (k. 133).

Zgodnie z art. 120 § 1 k.c. bieg przedawnienia rozpoczyna się od dnia, w którym roszczenie stało się wymagalne. Co więcej, ustawodawca doprecyzowuje, że jeśli wymagalność zależałaby od czynności wierzyciela, wówczas relewantny jest moment, w którym wymagalność nastąpiłaby, gdyby czynność ta była możliwa w pierwszym możliwym momencie. Ponadto zgodnie z art. 119 k.c. terminy przedawnienia nie mogą być wydłużane aktem woli żadnej ze stron.

Przenosząc powyższe na grunt niniejszej sprawy, umowa pożyczki zakończyła się 31 sierpnia 2016 r., który jednocześnie stanowił termin spłaty pożyczki (§ 1 ust. 3 umowy k. 88). Oznacza to, że roszczenie powódki było wymagalne 1 września 2016 r. i przedawniło się z końcem 2019 r., a więc prawie rok przed wytoczeniem powództwa.

Stanowisko pełnomocnika powódki, jakoby prolongowanie było jednostronnym uprawnieniem powódki nie zasługuje na uwzględnienie. W świetle fundamentalnej dla prawa prywatnego zasady równorzędności stron zasadą jest, że zobowiązania kształtuje się drogą umowną a nie jednostronną czynnością prawną. Wyjątki może wprowadzać ustawa lub umowa. Na gruncie niniejszej sprawy umowa wyraźnie wskazywała, że poza umownym (za pomocą aneksu) prolongowaniem, możliwe jest prolongowanie bez aneksu pod warunkiem ziszczenia się określonych przesłanek umownych. Powódka, która jest autorem tego wzorca umowy, nie może na swoją korzyść od wzorca tego abstrahować, de facto przedłużając sobie o rok termin przedawnienia.

Nie zasługiwało też na uwzględnienie stanowisko pełnomocnika powódki, jakoby strony, wykonując umowę, przedłużyły ją w sposób dorozumiany. Dość bowiem wskazać, że strony zawarły pactum de forma, wykluczając dorozumianą modyfikację stosunku umownego, zastrzegając bowiem formę pisemną aneksów pod rygorem

nieważności (§ 17 umowy k. 89v). W świetle art. 76 k.c. oznacza to nieważność wszelkich potencjalnych „dorozumianych” porozumień.

Jedynie na marginesie jedynie wskazać należy, że nie sposób przypisywać pozwanemu woli prolongowania umowy z samego faktu, że powódka nie dochodziła od niego zwrotu pożyczki i nie zablokowała mu limitu, a on dokonywał wpłat i wypłat na rachunek. Nie jest to wystarczające do uznania, że z takiego zachowania dostatecznie wynika wola ukształtowania zobowiązania względem powódki (por. art. 60 k.c.).

Wreszcie nie zasługiwało na uwzględnienie stanowisko pełnomocnika powódki, jakoby pozwany, dokonując po zakończeniu umowy pożyczki w rachunku bieżącym wpłat na tenże rachunek bieżący dokonywał uznania swojego długu. Po pierwsze bowiem, nadinterpretacją jest klasyfikowanie zwyczajnych wpłat na rachunek bieżący (bez żadnych szczególnych tytułów) jako uznania długu w postaci niespłaconej pożyczki w rachunku bieżącym. Przede wszystkim jednak, nawet przyjmując odmienne stanowisko, o uznaniu można by wówczas mówić wyłącznie w zakresie dokonanych spłat (nie sposób uznać drobnej wpłaty na 800 zł za uznanie długu w wysokości 20 000 zł). A tym samym nie w zakresie niespłaconym tj. dochodzonym obecnie od pozwanego. Z kolei późniejsze „wypłaty” wobec nieobowiązującego już między stronami umowy pożyczki, stanowiłyby nie udzielone pozwanemu pożyczki tylko nienależne świadczenia powódki na rzecz pozwanego spełnione wskutek nieświadomości nieobowiązującego umowy (art. 410 § 1 k.c.), które nie są objęte podstawą faktyczną powództwa (art. 321 § 1 k.p.c.).

Reasumując, powódka prowadząca zawodowo działalność bankową, wykazała się daleko posuniętą niestarannością w jej prowadzeniu, nie uwzględniając w prowadzeniu tej działalności treści stosunku prawnego, który sama ukształtowała, tworząc wzorzec umowny. Mimo że w świetle umowy zakończyła się ona 31 sierpnia 2016 r., powódka nieświadoma tego faktu, przez kolejny rok nie zareagowała na to, nie zablokowała pozwanemu limitu, i z rocznym opóźnieniem rozpoczęła procedury, doprowadzając do przedawnienia swojego roszczenia względem pozwanego. Następnie wytoczyła powództwo na podstawie, która była w całości przedawniona, nie wytoczyła natomiast powództwa z tytułu nienależnego świadczenia, za pomocą którego mogłaby odzyskać (skromną) część udostępnionego pozwanemu kapitału.

Mając na uwadze powyższe, sąd oddalił powództwo z uwagi na przedawnienie dochodzonego roszczenia. Podzielając pogląd wyrażony w uchwale 7 sędziów Sądu Najwyższego z 26 stycznia 2005 r. (III CZP 42/04) za przedawnione i podlegające oddaleniu sąd uznał również w całości roszczenie odsetkowe jako akcesoryjne do roszczenia głównego.

Pozostałe zarzuty kuratora pozwanego były niezasadne. Powódka przedłożyła wyczerpujący materiał dowodowy, włączając w to podpisaną własnoręcznie przez pozwanego umowę, wyciąg z rachunku bankowego obrazujący kolejne wypłaty generujące zadłużenie, wszelkie potrzebne pełnomocnictwa. Zasadnie wskazał też pełnomocnik powódki, że wypowiedzenie nie było wymagane, podobnie jak wezwanie do zapłaty, bowiem umowa pożyczki była umową terminową i stała się wymagalna z upływem terminu, na jaki była udzielona. Nie ujawniły się żadne okoliczności uzasadniające uznanie umowy za nieważną.

Zarządzenia:

- odpis wyroku z uzasadnieniem doręczyć pełnomocnikowi powódki r. pr. H. S. przez umieszczenie w portalu informacyjnym.

W., 30 czerwca 2023 roku asesor sądowy Mateusz Janicki